

Παρουσίαση του βιβλίου της συγγραφέως ΜΑΡΩΣ ΔΟΥΚΑ :

«Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ»

Την **Δευτέρα 19 Δεκεμβρίου 2011** και ώρα 19:00, η Ένωσή μας πραγματοποίησε στην κατάμεστη αίθουσα της παρουσί- σιαση του βιβλίου της διεθνώς αναγνωρισμένης συγγραφέως **Μάρως Δούκα** με τίτλο **«Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ»**. Πέρα από πολλά μέλη της Ένωσης, στην εκδήλωση παρευρέθησαν τόσο εκπρόσωποι και άλλων Κρητικών πολιτιστικών σωματείων, όσο και αρκετοί άνθρωποι του πνεύματος και της τέχνης, παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες.

Όπως το δίστιχο του Αισχύλου προέρχεται από την τριλογία «Ορέστεια», έτσι και το βιβλίο της Μ. Δούκα «**Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ**» αποτελεί το δεύτερο μέρος μιας τριλογίας βιβλίων, που αναφέρονται στα νεώτερα χρόνια της ιστορίας των Χανίων και της δυτικής Κρήτης, μέσα από όλες τις συγκρούσεις και τους πολέμους.

Ο **Βασίλης Θωμάς**, αναφέρθηκε στα ιστορικά γεγονότα που αποτελούν τον πυρήνα του βιβλίου, από τον θάνατο του Εθνάρχη Ε. Βενιζέλου και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας Μεταξά το 1936, έως την οριστική απελευθέρωση των Χανίων από τους Γερμανούς τον Μάιο του 1945, οι οποίοι, σε συνεργασία με τις «συμμαχικές» δυνάμεις των Βρετανών, κράτησαν το δυτικό τμήμα της Κρήτης επί οκτώ (8) μήνες σε μια ιδιότυπη «αγγλογερμανική» κατοχή, την ίδια ώρα που το υπόλοιπο τμήμα της Κρήτης και η υπόλοιπη Ελλάδα είχαν απελευθερωθεί ήδη από τον Οκτώβριο του 1944.

Το βιβλίο της Μ. Δούκα βρίσκεται ιστορικών στοιχείων, μαρτυριών, εγγράφων, επιστολών και άρθρων εφημερίδων, γεγονός το οποίο δεν αφήνει πολλά περιθώρια αμφισβήτησης για την σαφήνεια και την αλήθεια των ιστορικών γεγονότων της εποχής, όπως τα παραθέτει η συγγραφέας στις σελίδες του. Μέσα στο βιβλίο **παρελαμβάνονται πάμπολλα επάνω στα Χανιώτικων οικογενειών**, οι σημερινοί «κάτοχοι» των οποίων είτε θα έπρεπε να ντρέπονται, είτε να είναι περήφανοι, είτε και τα δυο μαζί. Μάλιστα, το βιβλίο μπορεί να παραλληλιστεί με την τραγωδία «Μιλήτου Αλωσις» του Φρόνιχου, η οποία απαγορεύθηκε στην αρχαία Αθήνα, ακρι-

Εκλεκτοί φίλοι και Σφακιανοί, μας τίμησαν με την παρουσία τους, μα πίο πολύ τίμησαν την μεγάλη Σφακιανή συγγραφέα Μάρω Δούκα.

Η ιστορία, είτε ο κ. Παπαχρήστος, γράφεται από τους νικητές, η πολιτική γίνεται παιχνίδι, και στα τερτίπια της πολιτικής γινόμαστε όλοι μας, έκοντες άκοντες, συμμετοχοί. Όταν συμβαίνουν όλα αυτά, η λογοτεχνία καταλήγει να είναι σανίδα σωτηρίας. Η Κρήτη γίνεται ένα καράβι που ταξιδεύει στους αιώνες, και ο αγώνας γίνεται κλωστή δεμένη που μας πάει σε ένα ταξίδι μνήμης στην ιστορία όχι μόνο της Κρήτης, αλλά της Ελλάδας ολόκληρης (ιδίως τη νεώτερη ιστορία του 20ου αιώνα). Το μυθιστόρημα της Μ. Δούκα «**ανατρέπεται**» την **ευθύγραμμη αφήγηση της ιστορίας** και μαζί με αυτήν τον

Γιάννη Πολυράκη, να λάβει το λόγο. Ο κ. Πολυράκης χαρακτήρισε την συγγραφέα ως εξέχον μέλος της σύγχρονης ελληνικής διανοήσης, τονίζοντας και την Σφακιανή της καταγωγή. Μάλιστα, ανέφερε ότι είχε την τύχη να μεγαλώσει στο ίδιο χωριό που γεννήθηκε η Μ. Δούκα, και να γαλουχηθεί με τις ίδιες διαχρονικές σφακιανές αξίες. Το βιβλίο της Μ. Δούκα αποπνέει μια αλήθεια που σοκάρει, αποδομεί ήρωες και αντιστρέφει ρόλους στην «κατεστημένη» ιστορία, η οποία διδάσκει στα σχολεία και «σεβρίζεται» στον πληθυσμό.

Ο κ. Πολυράκης συνεχάρη την Μάρω Δούκα, η οποία κατάφερε να συμπυκνώσει όλο το νόημα του βιβλίου σε έναν τόσο δυνατό τίτλο. Προσέθεσε ότι οι **ταραγμένες εποχές που εκτυλίσσεται η πλοκή του βιβλίου, εμφανίζουν μια ανησυχητική αναλογία με την σημερινή κατάσταση, και ιδίως με τις δύσκολες εποχές που προδιαγράφονται για την ελληνική κοινωνία**. Τόνισε τελειώνοντας ότι, **πρέπει όλοι μας να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να αγωνιστούμε, έτσι ώστε να μην αφανιστούν οι «αντι-ήρωες» που περιγράφονται στο βιβλίο.**

Η συγγραφέας

Τέλος, ανέβηκε -καταχειροκροτούμενη- στο βήμα η ίδια η συγγραφέας, η οποία δεν μπορούσε να κρύψει την συγκίνησή της, ευχαριστώντας την Ένωση των Σφακιανών, που της έδωσε την ευκαιρία να παραστεί στην εκδήλωση «πρωτίστως ως Σφακιανή». Χαρακτήρισε τα Σφακιά ως «το πένθος και την δόξα της ψυχής της», αναστοιχίζοντας τον τόπο καταγωγής του πατέρα της, το δάσος του Αι-Γιάννη, και τις μνήμες που ζυπνά αυτός ο τόπος. Επιμένει, είτε, να είναι πρωτίστως **μυθιστοριογράφος**, παρά να είναι ιστορικός. Το μυθιστόρημα οφείλει να συμπάττει και να συνδιαλέγεται με την ιστορία, αν θέλει να σέβεται τον ορισμό του. Μέλημά της με την συγγραφή του βιβλίου δεν ήταν τόσο να αναπαραστήσει εκείνη την ιστορική περίοδο, αλλά να αναδείξει τους ήρωες του βιβλίου επάνω στον «καμβά» των ιστορικών γεγονότων της εποχής που τοποθετείται χρονικά το βιβλίο.

Πρόθεσή της ήταν να εστιάσει όχι στην ιστορία της Κρήτης, αλλά περισσότερο στις «σιωπές» και τις «αποσιωπήσεις» της ιστορίας, δηλαδή στις κρυφές πτυχές της. Η συγγραφέας έκανε μια εκτενή αναφορά στην μεθοδολογία που ακολούθησε για την συγγραφή του μυθιστορήματος.

Συνέχεια στη σελίδα 13

Η **Λεβέντσια πατριώτισσα** μας συγγραφέας **Μάρω Δούκα**

Το βιβλίο, που έχει την μορφή ενός ιστορικού μυθιστορήματος, αναφέρεται στην **ταραγμένη περίοδο των ετών 1944-1945** και τοποθετείται στην περιοχή του **νομού Χανίων**, ριχνοντας φως στα δραματικά γεγονότα της εποχής εκείνης, καθώς επίσης απαντώντας στο **αμείλικτο ερώτημα** γιατί παρατάθηκε η γερμανική κατοχή στα Χανιά έως τον Μάιο του 1945, ενώ η υπόλοιπη Ελλάδα είχε απελευθερωθεί ήδη από τον Οκτώβριο του 1944.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης

Το πρόγραμμα περιελάμβανε έναν σύντομο χαιρετισμό του Προέδρου της Ένωσης **Σήφη Μανουσογιάννη**, κατόπιν ακολούθησε η κυρίως παρουσίαση του βιβλίου από τον Γενικό Γραμματέα της Ένωσης **Βασίλη Θωμά** και μετά πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις από τον συγγραφέα **Δημήτρη Παπαχρήστο** και τον καθηγητή του ΕΜΠ (και μέλος του ΔΣ της Ένωσης μας) **Γιάννη Πολυράκη**. Μετά τις παρεμβάσεις, η ίδια η συγγραφέας ανέβηκε στο βήμα για να εκφράσει τις σκέψεις της επάνω στο έργο της, δίνοντας το έναυσμα για την έναρξη διαλογικής συζήτησης,

με την ενεργή συμμετοχή των παρευρισκομένων.

Ο χαιρετισμός του Προέδρου

Στον χαιρετισμό του, ο Πρόεδρος της Ένωσης αναφέρθηκε στον παρεμβατικό και πολιτιστικό χαρακτήρα τον οποίο επιδιώκει η Ένωση να προσδώσει στις εκδηλώσεις που πραγματοποιεί, και ιδίως σε επώδυνα και ευαίσθητα κοινωνικά και ιστορικά θέματα, γεγονός που την κάνει να ξεχωρίζει από πολλά κρητικά σωματεία. «**Στην δύσκολη εποχή που ζούμε, τόνισε η έννοια της «αντίστασης», έχει για εφελθτήριο της την σκέψη και τον πολιτισμό. Ο πολιτισμός είναι στενά συνυφασμένος με την γνώση και η κατοχή της γνώσης δίνει στον σκεπτόμενο άνθρωπο ελευθερία. Ελευθερία να σκέφτεται και να πράττει ανεξάρτητα και χωρίς κηδεμονεύσεις. Ενα καλό βιβλίο είναι πάντα ένα παράθυρο στη γνώση**». Τελειώνοντας, ο Πρόεδρος της Ένωσης δεν παρέλειψε φυσικά να αναφερθεί στην Σφακιανή καταγωγή της Μάρως Δούκα (επώνυμο **Γεωργεδάκη**, από τον Αι-Γιάννη Σφακιανών), και να διαβάσει ένα σύντομο βιογραφικό της συγγραφέως.

Η παρουσίαση του βιβλίου από τον Γ. της Ένωσης Βασ. Θωμά

Η κυρία παρουσίαση του βιβλίου από τον Γ.Γ της Ένωσης ξεκίνησε με ένα δίστιχο του τραγικού ποιητή **Αισχύλου «στάζει δ' ανθ' ύπνου προ καρδιάς μνησιπύμων πόνος, και παρ' άκοντας ήλθε σφρωνείν»**, το οποίο κοσμήει την πρώτη εσωτερική σελίδα του βιβλίου και αναφέρεται στον πόνο που δεν αφήνει να ξεχάσουμε τις συμφορές μας, δημιουργώντας θλίψη και αίσθημα εκδίχησης.

Ο καθηγητής **Μαθηματικών στο ΕΜΠ** και μέλος του ΔΣ της Ένωσης μας **Γιάννης Πολυράκης**, ο συγγραφέας **Δημήτρης Παπαχρήστος** και ο Γ.Γ. της Ένωσης δικηγόρος **Βασίλης Θωμάς**, μίλησαν για την συγγραφέα και το έργο της.

βώς επειδή θυμίζει στους Αθηναίους «οικεία κακά». Ακριβώς το ίδιο μπορεί να ειπωθεί και για το βιβλίο της Μ. Δούκα, ότι δηλαδή **θυμίζει τα «οικεία κακά» στους Χανιώτες**, για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Κατόπιν, αναγνώστηκαν χαρακτηριστικά χωρία του βιβλίου, έτσι ώστε να αποτελέσουν έναυσμα για την συζήτηση που θα επακολουθούσε. Ο Γ.Γραμματέας της Ένωσης έκλεισε την παρουσίασή του τονίζοντας ότι, σκοπός της Ένωσης σε αυτές τις εκδηλώσεις, είναι ο **διάλογος**, που μέσα από την θέση και την αντίθεση, οδηγεί στην σύνθεση.

Ο συγγραφέας Δημ. Παπαχρήστος

Κατόπιν, ξεκίνησε την παρέμβαση του ο συγγραφέας **Δημήτρης Παπαχρήστος**, τονίζοντας εξ αρχής ότι «**σήμερα δεν είναι μόνο το δίκιο ζόρικο, αλλά τα πράγματα είναι ζόρικα για όλους**». Το δίκαιο, σαν την απόλυτη έννοια της δικαιοσύνης, πολλές φορές ανατρέπεται το νόμο, άρα και αυτού του που το επιβάλλουν.

«ορθό» πολιτικά λόγο της κυρίαρχης αντίληψης και ιδεολογίας. Αυτά που ζούμε στο παρόν, εξηγούνται πλήρως από τα συμβάντα του παρελθόντος. Στο μυθιστόρημα της Μ. Δούκα **παρελαμβάνουν και αναμειγνύονται μεταξύ τους κατακτητές, γερμανοτσολιάδες, Άγγλοι, αριστεροί, βενιζελικοί και στο φόντο διαφαίνεται ο επερχόμενος εμφύλιος**. Ο κ. Παπαχρήστος τελειώνοντας, συνέδεσε το μήνυμά του βιβλίου με την σημερινή κατάσταση της ιδιότυπης «οικονομικής κατοχής» που διέρχεται η χώρα μας, υποστηρίζοντας ότι **η μνήμη μαζί με την γνώση που μας προσφέρει ένα καλό βιβλίο (όπως αυτό της Μ. Δούκα), αποτελεί ένα πρώτης τάξης «αντι-δόξο» ενάντια στην φθορά του χρόνου, αλλά και στην στοχευμένη «ιστορική λήθη», την οποία προσπαθεί να επιβάλλει η κάθε μορφή εξουσία.**

Ο **καθηγητής Γιάννης Πολυράκης** Αμέσως μετά ήρθε η σειρά του καθηγητή ΕΜΠ και μέλους του ΔΣ της Ένωσης

Η ιστορική έρευνα που μετήλθε η συγγραφέας περιελάμβανε επίπονη και χρονοβόρα μελέτη στο **Ιστορικό Αρχείο Κρήτης**, στα αρχεία των εφημερίδων της εποχής, σε βιβλία και μονογραφίες άλλων συγγραφέων και σε μαρτυρίες προσώπων. Απεδείχθη εξαιρετικά δύσκολο να ταξινομηθούν χρονικά τα πυκνά και συχνά μεταξύ τους **διαπλεκόμενα** ιστορικά γεγονότα της εποχής εκείνης στην περιοχή των Χανίων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που ανέφερε η συγγραφέας, ήταν ότι λ.χ. για να μπορέσει να περιγράψει στο βιβλίο της σε λίγες σελίδες την **μάχη στο Κουστογέρακο** ή στην **Παναγιά Κεραμειών**, χρειάστηκε μελέτη των ιστορικών αρχείων για περίπου οκτώ (8) συνεχείς μήνες!

Η συγγραφέας ανέφερε ότι στο τέλος της συγγραφής του βιβλίου και πριν παραδώσει το χειρόγραφο για έκδοση, **έπρεπε να αφαιρέσει περίπου 100 σελίδες γεγονότων και πλοκής**, έτσι ώστε να τηρηθεί η «οικονομία» της έκτασης των σελίδων του βιβλίου, αλλά και για να μπορέσει να ισορροπήσει μεταξύ των φανταστικών και πραγματικών χαρακτήρων του βιβλίου.

Τελειώνοντας την ομιλία της και συμπυκνώνοντας το νόημα του έργου της, η συγγραφέας τόνισε ότι, **«στον δρόμο μας προς το δίκιο, αν δεν παραμείνουμε ακέραιοι ως χαρακτήρες και δεν σεβαστούμε τις πανανθρώπινες αξίες, τελικά θα καταλήξουμε να διαπράξουμε το άδικο. Οποιοσ τελικά ισχυρίζεται ότι κατέχει την «απόλυτη» γνώση και την «απόλυτη» αλήθεια, στην πραγματικότητα βρίσκεται σε καθεστώς «απόλυτης» τύφλωσης».**

Η συζήτηση

Μετά από τον κύκλο των παρεμβάσεων, ξεκίνησε η **διαλογική συζήτηση**, με την συμμετοχή πολλών από τους παρευρισκόμενους, με την συγγραφέα να απαντά στις ερωτήσεις και τα θέματα που έθιγαν οι ερωτώντες, ενώ υπήρχε και ο κατάλληλος συντονισμός της συζήτησης από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα της Ένωσης Απανταχού Σφακιανών.

Οι παρευρισκόμενοι έθιξαν τόσο ιστορικά θέματα στις ερωτήσεις τους, αλλά και θέματα μεθοδολογίας της συγγραφής του βιβλίου, ειδικά όσον αφορά στον «φωτισμό» των χαρακτήρων και της δράσης τους. Ακούστηκαν πολλές και αντικρουόμενες απόψεις, **χωρίς να λείπουν οι ευθείες αναφορές (τόσο από τους ερωτώντες, όσο και από την συγγραφέα) σε πολιτικά και ιδεολογικά θέματα, τόσο του παρελθόντος, όσο και του παρόντος.**

Το επίπεδο της συζήτησης, αν και έφτασε να θίγει εξαιρετικά ευαίσθητα πολιτικά θέματα και επώδυνες ιστορικές περιόδους, παρέμεινε υψηλό και πολιτισμένο. Οι παριστάμενοι, ακόμη και όσοι δεν έθεσαν ερωτήσεις στην συγγραφέα και τους συμμετέχοντες στο τραπέζι, διατήρησαν αμείωτο το ενδιαφέρον τους στην συζήτηση, πολλές φορές επιδοκιμάζοντας ή ακόμη και αποδοκιμάζοντας τα λεγόμενα.

Μετά το πέρας της συζήτησης, και ως είθισται, ο Πρόεδρος κάλεσε τους παριστάμενους σε ένα **παραδοσιακό σφακιανό κέρασμα**, με το οποίο και έκλεισε επιτυχημένα η εκδήλωση.